

چیستی انسان (۲)

منابع فیلسوفان مسلمان در بحث انسان شناسی فلسفی

اندیشه های افلاطون و ارسطو و پیروان آن ها
آموزه های دینی

از نظر کتاب آسمانی مسلمانان (قرآن)

روح

به وضوح و روشنی، حقیقتی موجود است.
هدیه ای الهی است.
غیرزمینی است.

انسان

موجودی جاویدان است.
جانشین خدا در زمین است.
مسجود فرشتگان محسوب می شود.
آسمان و زمین را خداوند برای او آفریده و آماده ساخته است.

تلاش فیلسوفان مسلمان در حوزه انسان شناسی

(۱) حقیقت متعالی انسان را بشناسند.
(۲) نشان دادن جایگاه برتر انسان در هستی

ابن سینا

او نظر ارسطو را پسندید و کوشید آن را عمیق تر بیان کند.
بدن انسان پس از گذراندن دوره جنینی و شکل گرفتن اندام های انسانی خداوند به او روح انسانی عطا می کند.
روح مجرد (غیرمادی) است و اموری از قبیل تفکر، اخلاق، عشق، معنویت و ... به آن مربوط است.
او برای روح جایگاه رفیعی قائل شد (مانند عارفان) و در شعری عربی با بیان تمثیلی، بی قراری روح را برای رسیدن به جایگاه اصلی اش شرح داد.

هستی شناسی سهروردی

استفاده از مفهوم نور به جای مفهوم وجود
اعتقاد به اینکه هستی، مراتب نور است.

خداشناسی سهروردی

خداوند:

نور محض است.
هیچ ظلمتی در او راه ندارد.
نور الانوار است.
سایر مراتب وجود (یعنی بقیه موجودات) هستی خود را از نور الانوار دریافت می کنند.
از او انوار بعدی طلوع می کند.
همان مشرق عالم است.

انسان شناسی سهروردی

انسان دو ساحت دارد:

- جنبه مادی
- جنبه ظلمانی / بدن
- جنبه غیرمادی
- نفس (روح) / جنبه نورانی

نکته: از نظر سهروردی، اگر نفس و جنبه نورانی انسان، نورانیت بیشتری کسب کند، حقایق هستی را بهتر رؤیت می کند و می تواند با کسب شایستگی و لیاقت بیشتر، مسیر کمال را طی کند.

ملاصدرا

مکتب فلسفی ملاصدرا = حکمت متعالیه

حقیقت انسان دو بعد دارد: روح و بدن

یگانگی بدن و روح:

- روح چیزی ضمیمه شده به بدن نیست، بلکه نتیجه رشد و تکامل جسم است.
- روح با بدن وحدت حقیقی دارد.
- روح، باطن بدن است.

نتیجه یگانگی بدن و روح: هراتفاقی در روح بیفتد در بدن ظاهر می شود و هر اتفاقی در بدن رخ دهد بر روح تأثیر می گذارد.

ظرفیت روح انسان بی پایان است و روح انسانی آخرین درجه تکاملی است.

استعداد بی نهایت انسان به معنای سعادت حتمی او نیست؛ انسان باید با اراده خود این ظرفیت را به فعلیت برساند.

در ابتدای زندگی معلوم نیست هر انسانی چه هویتی خواهد داشت.

انسان ها با شیوه زندگی و گزینش ها از قوه به فعل می رسند.